

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ:
голова приймальної комісії,
ректор Класичного
приватного університету

Віктор ОГАРЕНКО

« 29 » квітня 2026 року

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ ЗАМІСТЬ НМТ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ОСВІТНІЙ РІВЕНЬ – БАКАЛАВР)

Запоріжжя, 2026

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	3
2. Характеристика структури завдань співбесіди.....	3
3. Вимоги до сформованості знань, умінь і навичок.....	8
4. Критерії оцінювання відповідей.....	9
5. Перелік рекомендованої літератури	10

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму співбесіди з української мови розроблено на основі чинної програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 р. № 696 та з урахуванням чинних програм шкільного курсу з української мови.

Співбесіда проводиться **тільки за особистої участі** вступника (онлайн, із застосуванням платформи ZOOM, – для осіб, які мають посвідчення учасника бойових дій) за розкладом, ухваленим головою приймальної комісії Класичного приватного університету. Розклад оприлюднюється на офіційному вебсайті університету.

Співбесіда відбувається в усній формі. Кожен вступник отримує по 4 (чотири) запитання, які не виходять за межі ухваленої програми. За результатами усних відповідей предметна екзаменаційна комісія складає та підписує протокол співбесіди, в якому відображаються результати відповідей вступників на кожне запитання, а також виводиться підсумкова оцінка.

Тривалість підготовки вступника – 20 хвилин.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРИ ЗАВДАНЬ

Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування *у-в, і-й*. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [u], [o] в коренях слів. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами мови.

Історія українського правопису. Основні зміни у Правописі 2019 року.

Лексикологія. Фразеологія

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; уживати слова в переносному значенні; знаходити в тексті й доречно використовувати лексичні запозичення з інших мов. Загальноповживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

Будова слова. Словотвір

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

Морфологія

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників (на прикладі етикетних формул звертань *пане полковнику, сестро Олено, друже Сергію, Інно Вікторівно* і под.).

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но, -то*). Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но, -то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки,

синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на *-о*, *-е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменників з непрямыми відмінками іменників. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників.

Частка як службова частина мови. Правопис часток. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

Синтаксис

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю: другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком.

Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Заміна

прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

Стилістика

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції. Розвиток мовлення.

Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки, тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів.

3. ВИМОГИ ДО СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Вступник повинен знати:

- зміни в українському правописі 2019 р.;
- основні правила вживання звуків у різних позиціях слів;
- чергування голосних і приголосних звуків, зміни в групах приголосних;
- правила вживання великої літери;
- правила вживання м'якого знака та апострофа;
- написання частин мови, складних слів;
- правила утворення і написання граматичних форм різних частин мови;
- види речень, способи ускладнення речень;
- типи зв'язків у реченнях;
- вживання сполучників і розділових знаків у різних видах речень;
- способи заміни прямої мови непрямою;
- стилі мовлення, особливості кожного з них.

Вступник має вміти:

- правильно писати слова з різними орфограмами;
- зіставляти звучання і написання слів;
- передавати на письмі звуки і звукосполучення;
- записувати складні, складноскорочені слова і аббревіатури, власні назви;
- правильно вживати відмінкові закінчення, а також закінчення різних форм дієслова;
- грамотно писати прислівники й займенники;
- визначати головні і другорядні члени речення,
- визначати та правильно оформлювати в реченні однорідні члени речення і узагальнюючі слова при них,
- визначати зв'язки сурядності і підрядності,
- визначати та правильно оформлювати в реченні вставні і вставлені конструкції;
- правильно й доцільно використовувати в тексті пряму мову й цитати;

- користуватися різноманітними виражальними засобами української мови;
- користуватися всім багатством синтаксису української мови.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ

Співбесіда оцінюється за 200-бальною шкалою, де мінімальний прохідний бал – 100, максимальний – 200.

Сумарний бал за результатами співбесіди з конкурсного предмета «Українська мова» визначається як сума балів, отриманих вступником за відповіді на чотири теоретичні питання. Кожне з теоретичних питань максимально оцінюється в 50 балів.

Критерії оцінювання відповіді на одне питання	Кількість набраних балів за одне питання
Правильна та повна відповідь на питання	50
Відповідь на питання містить неточності	25–49
Відповідь на питання була не повною, вступник продемонстрував недостатні знання	1–24
Неправильна відповідь або відповіді не надано	0

5. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Авраменко О., Тищенко О. Українська мова (за новою редакцією). Київ : Киголуб, 2020. 584 с.
2. Авраменко О. Українська мова. 11 клас. Київ : Грамота, 2019, 208 с.
3. Авраменко О. М., Борисюк Т. В., Почтаренко О. М. Українська мова. 8 клас. Київ : Грамота, 2021. 191 с.
4. Авраменко О. М. Українська мова. 9 клас. Київ : Грамота, 2022, 159 с.
5. Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М. Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2018. 251 с.
6. Дзюбишина-Мельник Н. Я., Лаврінець О. Я., Симонова К. С., Ціщора Л. Ф. Читай і знай : довідник-практикум з граматики та стилістики сучасної української мови. 2-ге вид. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 198 с.
7. Літвінова М., Тищенко З. Українська мова. Усе для підготовки до НМТ в режимі онлайн і офлайн. Київ : Ранок, 2024. 128 с.
8. Український правопис / Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні НАН України ; Ін-т української мови НАН України. Київ : Наук. думка, 2019. 288 с.

Додаткова

1. Авраменко О., Блажко М. Українська мова та література : довідник. Завдання в тестовій формі. Ч. 1. Київ : Грамота, 2023. 496 с.
2. Ворон А. А., Солопенко В. А. Українська мова. 10 клас. Київ : Освіта, 2018. 288 с.
3. Глазова О. П. Українська мова 7 клас. Київ : Освіта, 2020. 256 с.
4. Голуб Н. Б., Горошкіна О. М., Новосьолова В. І. Українська мова. 11 клас. Київ : Педагогічна думка, 2019. 232 с.
5. Заболотній В. О. Українська мова 6 клас. Київ : Генеза, 2018. 256 с.
6. Плющ М. Я. Категорія відмінка в семантико-синтаксичній структурі речення. Київ : Вид-во Національного педагогічного ун-ту

ім. М. П. Драгоманова, 2019. 252 с.

7. Шкуратяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова : модульний курс : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2018. 823 с.

Словники

1. Етимологічний словник української мови. Т.1–6. Київ : Наукова думка, 1982–2012. URL: http://litopys.org.ua/djvu/etymolog_slovnyk.htm.
2. Орфографічний словник української мови. Київ : Довіра. 2004. 864 с.
3. Полюга Л. М. Словник синонімів української мови. Київ : Довіра, 2006. 477 с.
4. Сліпушко О. М. Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові. Київ : Криниця, 1999. 507 с.
5. Словник української мови : в 11 тт. Київ : Наукова думка, 1970–1980. URL: http://ukrlit.org/slovnyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh.
6. Словник труднощів української мови / за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ : Радянська школа, 1989. 336 с.
7. Український орфографічний словник. Київ : Прапор, 2004. 845 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Караман С. О. Сучасна українська літературна мова (Морфологія). URL: http://litmisto.org.ua/?page_id=6961.
2. Український правопис / Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні НАН України ; Ін-т української мови НАН України. Київ : Наук. Думка, 2019. 288 с.
URL <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/osnovnizminy%2019.pdf>.